

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 210/04-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2004 v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránaya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť Jána Fukasa, Č., zastúpeného advokátom Mgr. M. P., M., ktorou namietal porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Dolný Kubín v konaní sp. zn. 6 C 446/94, a takto

r o z h o d o l :

1. Právo Jána Fukasa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Dolný Kubín p r i k a z u j e vo veci sp. zn. 6 C 446/94 konať bez zbytočných prietáhov.

3. Jánovi Fukasovi priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiattisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Dolný Kubín p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Dolný Kubín je p o v i n n ý nahradiť Jánovi Fukasovi trovy právneho zastúpenia vo výške 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún) na účet právneho zástupcu Mgr. M. P. do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti Jána Fukasa vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. mája 2004 doručená sťažnosť Jána Fukasa, Č. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. M. P., M., ktorou namietal porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Okresným súdom Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 6 C 446/94.

Ústavný súd uznesením z 23. júna 2004 č. k. III. ÚS 210/04-8 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho

pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že sa žalobou o ochranu proti neoprávnenému zásahu do vlastníckeho práva a o odstránenie stavby zo 6. júna 1994 domáhal, aby okresný súd vydal rozsudok, ktorým odporcom uloží odstrániť oplotenie z pozemku parcelné číslo 291/27 v katastrálnom území Č., ktorého výlučným vlastníkom je sťažovateľ, a zaviazá ich uhradiť mu trovy konania.

Okresný súd rozhodol v predmetnej veci rozsudkom z 1. decembra 1994 sp. zn. 6 C 446/94. Odporcovia podali proti rozsudku odvolanie a Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením zo 7. marca 1995 sp. zn. 16 Co 183/95 rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Pojednávanie v uvedenej veci bolo stanovené na 22. február 1996 a 18. február 1999. Okresnému súdu bol 23. februára 1999 doručený „*vzájomný návrh odporcov*“ a 12. augusta 1999 bola vykonaná ohliadka. Termín pojednávania stanovený na 8. september 2003 bol zrušený pre práceneschopnosť sudcu.

V dôsledku týchto skutočností sťažovateľ podal predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní, ktorá mu bola doručená 2. marca 2004. Predseda okresného súdu vo svojej odpovedi zo 16. apríla 2004 pripustil, že v konaní došlo k prietahom. Uviedol, že prietahy boli spôsobené objektívnymi skutočnosťami, a to odchodom zákonného sudcu a práceneschopnosťou ďalšieho sudcu.

Sťažovateľ vzhľadom na prietahy v konaní spôsobené okresným súdom žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov. Sťažovateľ zároveň požaduje primerané finančné zadostučinenie v sume 100 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia.

Predseda okresného súdu sa na výzvu ústavného súdu z 15. júla 2004 vyjadril k sťažnosti stanoviskom doručeným ústavnému súdu 2. augusta 2004. Uviedol prehľad úkonov zákonného sudcu v predmetnej veci a poznamenal, že objektívne je potrebné konštatovať, že v danej veci sa priebežne nekonalo, čo bolo sčasti spôsobené opakovanými dlhodobými práceneschopnosťami zákonného sudcu pred vzdaním sa funkcie.

Ďalší sudcovia nekonali vo veci priebežne z dôvodu enormnej zaťaženia a kombinácie jednotlivých agend. Na súde pretrváva doslova kritická personálna situácia, pretože namiesto potrebného počtu najmenej ôsmich sudcov pracujú v súčasnosti piati sudcovia a predtým deväť mesiacov len štyria sudcovia, pričom posledných desať rokov bol okresný súd trvale personálne poddimenzovaný.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľa, stanoviska predsedu okresného súdu a najmä podrobného preštudovania spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 446/94 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Dňa 6. júna 1994 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľa o ochranu proti neoprávnenému zásahu do vlastníckeho práva a o odstránenie stavby vrátane príloh, v ktorej žiada, aby odporcovia v prvom a druhom rade – J. G. a V. G. odstránili oplotenie z jeho pozemku a zdržali sa akéhokoľvek konania, ktorým by sa mu bránilo v riadnom užívaní pozemku.

Okresný súd vyzval 7. novembra 1994 sťažovateľa na úhradu súdneho poplatku do siedmich dní od doručenia uznesenia a odporcov, aby sa vyjadrili k žalobe. Zároveň okresný súd stanovil termín pojednávania na 1. december 1994. V posudzovanom spise sa na strane 8 nachádza potvrdenie Obecného úradu v Č. zo 16. novembra 1994, že sťažovateľom predložený geometrický plán nie je správny a sťažovateľ si časť pozemku preložil do svojho vlastníctva neoprávnene a „... *podviedol svedkov v čestnom vyhlásení aj Obecný úrad tým, že uviedol nepravdivé údaje aj pracovníkom Geodézie.*“

Na pojednávaní 1. decembra 1994 sa zúčastnili sťažovateľ, jeho právny zástupca a odporcovia v prvom a druhom rade. Uskutočnil sa výsluch účastníkov a súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 6 C 446/94 tak, že odporcovia sú povinní odstrániť oplatenie do pätnástich dní od právoplatnosti rozsudku, zdržať sa konania, ktoré by bránilo vlastníčkovi v riadnom užívaní pozemku a uhradiť sťažovateľovi trovy konania.

Okresnému súdu bolo 13. decembra 1994 doručené odvolanie odporcov v prvom a druhom rade prostredníctvom právneho zástupcu. V odvolaní odporcovia uviedli, že podali protižalobu, o ktorej ešte nebolo rozhodnuté, a navrhli rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie prejednanie. Okresný súd dal 22. decembra 1994 pokyn na doručenie odvolania sťažovateľovi a výzvy na uhradenie súdneho poplatku za odvolanie odporcom.

Okresnému súdu bolo 9. januára 1995 doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľa k odvolaniu podanému odporcami. Dňa 13. januára 1995 vydal okresný súd pokyn na predloženie spisu krajskému súdu. Krajský súd stanovil 23. februára 1995 termín pojednávania na 7. marec 1995.

Na pojednávaní 7. marca 1995 krajský súd uznesením sp. zn. 16 Co 183/95 zrušil rozsudok okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie. Predmetný spis bol okresnému súdu doručený 24. júla 1995.

Okresný súd vydal 26. júla 1995 pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom konania a 28. augusta 1995 pokyn na pripojenie spisu sp. zn. 8 C 936/94, ktorý sa nachádzal na pobočke okresného súdu v Námestove. V uvedenom konaní boli navrhovateľmi J. a V. G. a odporcom sťažovateľ, pričom išlo o spor o určenie vlastníctva.

Okresnému súdu bolo 31. augusta 1995 doručené oznámenie pobočky okresného súdu v Námestove, že vo veci sp. zn. 8 C 936/94 bol 21. augusta 1995 vynesovaný rozsudok, ktorý ešte nenadobudol právoplatnosť, a spis „*nebol na štatistike*“, preto ho nezasielajú okresnému súdu.

Okresnému súdu bolo 10. októbra 1995 doručené oznámenie pobočky okresného súdu v Námestove, že spis 8 C 936/94 by mal nadobudnúť právoplatnosť 25. októbra 1995, ak nebude vo veci podané odvolanie. V spise sa bez uvedenia čísla strany nachádza ďalšia žiadanka okresného súdu o vydanie spisu sp. zn. 8 C 936/94 z 10. októbra 1995, pričom spis sp. zn. 8 C 936/94 bol 9. novembra 1995 vydaný zo spisovne pobočky.

Okresný súd vydal 13. novembra 1995 pokyn na pripojenie spisu sp. zn. 8 C 936/94, pričom spis bol podľa záznamu vylúčený 28. októbra 1996. Okresnému súdu bolo 23. januára 1996 doručené oznámenie právneho zástupcu sťažovateľa, že rozsudok okresného súdu z 21. augusta 1995 sp. zn. 8 C 936/94 nadobudol právoplatnosť a odpadla tým prekážka ďalšieho konania vo veci sp. zn. 6 C 446/94.

Okresný súd nariadil 5. februára 1996 termín pojednávania na 22. február 1996. Na pojednávaní 22. februára 1996 bolo vykonané dokazovanie v predmetnej veci a uznesením bolo pojednávanie odročené na neurčito „... za účelom vyžiadania spisu z Notárskeho úradu JUDr. H. M., resp. za účelom vyčkania žaloby zo strany žalobcu smerujúcej proti návrhu na vydanie notárskeho osvedčenia“.

Okresný súd zaslal 1. apríla 1996 prípis notárke JUDr. M. so žiadosťou o zapožičanie spisu vo vzťahu k predmetu konania sp. zn. 6 C 446/94. Uvedený spis bol okresnému súdu doručený 22. apríla 1996 po urgencii okresného súdu z 22. apríla 1996.

Okresný súd vydal 7. septembra 1998 pokyn na pripojenie spisu sp. zn. 8 C 936/94, pričom na základe úradného záznamu je v rovnaký deň pripojená poznámka, že spis nemožno pripojiť, pretože je pripojený pri spise sp. zn. 8 C 49/96.

Okresný súd stanovil 28. januára 1999 termín pojednávania na 18. február 1999 a požiadal Obecný úrad v Č. o zaslanie správy s údajmi, aké objektívne skutočnosti sú mu známe o spore medzi účastníkmi konania. V spise je ďalej uvedený pokyn na pripojenie spisov okresného súdu sp. zn. 6 C 49/96 a 8 C 936/94. V rovnaký deň je na základe úradného záznamu v spise uvedené, že spis sp. zn. 6 C 49/96 nemožno pripojiť, lebo vo veci

ešte nebolo rozhodnuté po zrušení rozhodnutia krajským súdom a spis sp. zn. 8 C 936/94 je pripojený pri spise sp. zn. 6 C 49/96.

Okresnému súdu bola 9. februára 1999 doručená správa Obecného úradu v Č., že trvá na predchádzajúcich vyjadreniach k predmetnému konaniu. V spise sa na strane 52a nachádza list sťažovateľa adresovaný okresnému súdu z 5. januára 1999 bez dátumu jeho prijatia okresným súdom, v ktorom žiada o pokračovanie v súdnom konaní sp. zn. 6 C 446/94, pretože spor trvá už viac ako štyri roky.

Na pojednávaní 18. februára 1999 predniesol právny zástupca sťažovateľa zmenu petitu, boli vypočutí všetci účastníci konania. Pojednávanie bolo odročené a odporcom bola uložená povinnosť vypracovať „... písomný vzájomný protinávrh ...“ v lehote desiatich dní v zmysle ustanovení § 42 a § 79 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Vzájomný protinávrh odporcov bol okresnému súdu doručený 23. februára 1999.

Okresný súd vyzval 24. februára 1999 odporcov na zaplatenie súdneho poplatku a vydal pokyn na zaslanie protinávru odporcov sťažovateľovi. Okresnému súdu bolo 9. marca 1999 doručené vyjadrenie sťažovateľa k protinávru odporcov. Termín ohliadky nehnuteľnosti v Č. týkajúcej sa predmetu konania bol okresným súdom 6. augusta 1999 stanovený na 12. august 1999.

V spise sa na strane 73 nachádza žiadosť sťažovateľa z 20. apríla 1999 adresovaná okresnej prokuratúre o zaslanie rozsudku z 18. februára 1999, pričom na liste sa nachádza pečiatka okresného súdu s dátumom 22. apríla 1999. V spise sa ďalej na strane 74 nachádza žiadosť sťažovateľa z 5. apríla 1999 doručená okresnému súdu 7. apríla 1999, aby okresný súd vo veci rozhodol.

V zápisnici okresného súdu z 12. augusta 1999 z ohliadky na mieste samom v Č. je uvedené, že účastníci podpísali dohodu o mimosúdnom vyrovnaní sporu v predmetnom konaní. Dňa 13. septembra 1999 bolo okresnému súdu doručené splnomocnenie nového právneho zástupcu odporcov.

Okresný súd stanovil 14. mája 2003 termín pojednávania na 8. september 2003. Predseda senátu 10 C JUDr. M. S. dal 21. augusta 2003 pokyn na zrušenie pojednávania stanoveného na 8. september 2003 „z dôvodu trvania jeho práceneschopnosti“, pričom zároveň bolo pojednávanie odročené na neurčito. Na základe úradného záznamu z 20. apríla 2004 nachádzajúceho sa na rubovej strane strany 83 posudzovaného spisu je uvedené, že je „... vylúčený z Spr“. Uvedeným záznamom spis končí.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Len prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni a nemôže odstrániť. Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím

štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99). Zároveň je potrebné uviesť, že ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 28/01).

Sťažovateľ využil právny prostriedok, ktorého uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, a podal sťažnosť listom doručeným okresnému súdu 2. marca 2004. Predseda okresného súdu vo svojej odpovedi zo 16. apríla 2004 pripustil, že v predmetnom konaní došlo zo strany súdu k priet'ahom, ktoré boli spôsobené objektívnymi skutočnosťami, a to odchodom zákonného sudcu a práceneschopnosťou ďalšieho sudcu.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť veci“, ústavný súd bral do úvahy právny a skutkový stav veci. Predmetom konania je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a jej hraníc. Právna stránka vlastníckych sporov týkajúcich sa nehnuteľností a stanovenia ich hraníc je nesporne zložitá napriek rozsiahlej judikatúre v tejto oblasti, napriek tomu však priet'ahy zo strany okresného súdu nemožno v žiadnom prípade pripísať na vrub zložitosti tejto otázky, pretože okresný súd mal k dispozícii dostatok písomných dôkazov predkladaných účastníkmi konania, ako aj subjektmi, ktoré na predloženie rôznych dokumentov v rámci svojej dokazovacej činnosti okresný súd sám vyzval.

Skutková stránka posudzovanej veci nepatrí vzhľadom na protikladné stanoviská účastníkov konania k jednoduchým prípadom, napriek tomu s prihliadnutím na dostatočný rozsah dôkazných prostriedkov a vyjadrení účastníkov a subjektov konania nemožno priedahy pripísať ani na vrub tejto stránke predmetnej veci.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priedahom, a tým aj k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na skutočnosť, že účastníci konania v plnej miere spolupracovali pri všetkých úkonoch okresného súdu, je možné uviesť, že neprispeli k priedahom v uvedenom konaní.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu uvedených práv, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to bez existencie zákonnej prekážky.

Ústavný súd s prihliadnutím aj na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku postup okresného súdu v obdobiach od 22. apríla 1996 do 7. septembra 1998 (28 mesiacov), od 12. augusta 1999 do 14. mája 2003 (45 mesiacov) a od 21. augusta 2003 do 21. augusta 2004 (12 mesiacov) vyhodnotil ako konanie, v ktorom došlo k zbytočným priedahom zo strany okresného súdu v celkovej dĺžke 85 mesiacov, t. j. spolu sedem rokov a jeden mesiac, pretože v uvedených obdobiach neboli okresným súdom vykonané žiadne úkony v posudzovanej veci.

Predseda okresného súdu vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 2. augusta 2004 uviedol, že priedahy v konaní okresného súdu boli spôsobené dlhodobými práceneschopnosťami zákonného sudcu a dlhodobou personálnou poddimenzovanosťou okresného súdu.

Právo zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy sa realizuje takým konaním všeobecných súdov, ktoré plynule smeruje k odstráneniu právnej neistoty osoby, ktorá sa obrátila na súd v konkrétnej veci (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97).

Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň pripomína, že v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru je ustálený názor, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, ho nezbavuje zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 17/02, II. ÚS 120/02). Povahu objektívnych príčin možno priznať právnym udalostiam, ale uplatnenie ústavou zaručeného práva sa nemôže zmarit' nenáležitým správaním štátnych orgánov, ktoré v mene štátu zabezpečujú plnenie práv zaručených ústavou (napr. rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 145/02).

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, tak ako mu ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy, a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

IV.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení práv sťažovateľa, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha“. V konkrétnych okolnostiach danej veci vidí ústavný súd nemajetkovú ujmu sťažovateľa v okolnosti, keď ani po desiatich rokoch od doručenia žaloby sťažovateľa okresnému súdu nebolo v danej veci rozhodnuté.

Táto situácia vytvára zároveň nemožnosť výkonu vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti. Uvedený stav právnej neistoty je neúnosný aj z toho dôvodu, že 12. augusta 1999 sa účastníci konania mimosúdne dohodli, čo je uvedené aj v zápisnici z ohliadky nehnuteľnosti na mieste samom v Č., a teda bolo možné ihneď po tejto dohode rozhodnúť vo veci rozsudkom. Napriek tejto skutočnosti nasledovalo ďalšie obdobie nečinnosti okresného súdu v dĺžke 45 mesiacov. Ústavný súd považoval preto za primerané finančné zadosťučinenie sumu 80 000 Sk.

Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru, aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody. Preto ústavný súd žiadosti sťažovateľa týkajúcej sa primeraného finančného zadosťučinenia vo zvyšnej časti nevyhovel.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že základné práva sťažovateľa boli porušené, a teda mal vo veci úspech.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je

jedna tretina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceneľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli realizované v roku 2004, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2003 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 13 602 Sk, preto ústavný súd priznal náhradu trov za dva úkony právnej pomoci každý v hodnote 4 534 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady trov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. 136 Sk.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 9 340 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal uhradiť právnenému zástupcovi sťažovateľa okresný súd.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2004